



**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De accusationibus. Consilium DLX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

vicius Romanus, *singul.* 117. reprobata Glossa quādam, in *can.* 1. 111. q. 2. quā deliberationum usum in criminalibus non esse asserit; ut eam etiam improbat Panormitanus, in *c.* 2. n. 9. De dilat. excepto eo casu, quo cum citatione ad Reum missus est libellus, vel citationi capitula delictorum inserta sunt. Quo casu non recte dicitur inducias non dari: nam ipsa citatio, quā terminum comparandi præscribit, pro dilationis concessione est: sed potius datas non duplicari; quod habet rationem, *u. c.* 2. De dilat.

Cum itaque Reus multa habeat, quā viso libello inquisitionali seu accusatorio poterit obijcere; & praesertim ex notoria sua qualitate, quia sit notorium suppositum almae Universitatis Studii generalis Lovaniensis ab ordinaria jurisdictione per privilegia dictae Universitatis omnimodò exemptus, & cui ex juris communis dispositione permittitur Episcopi sui forum declinare, *Auth. ita-bita c. Ne plus pro parte.* merito ei utrumque concedi debet; & libelli copia, & deliberationis potestas; inaximè quia in citatorio ad Reum transmissio specialiter prætetur excessus contumaciae, quod contra prohibitionem superioris confessiones Beginarum audiverit; sed tamen subjungatur indeterminata generalis clausula de aliis quoque excessibus: ita ut dicto citatorio certificari nequeat, de quo conveniatur; & an de quo seu quibus conveniatur, ad jurisdictionem Venerabilis Domini Officialis ita pertineant, ut privilegio fori adversus illum se tueri non possit. Novum sane id est, quod Dominus Iacobus in hoc articulo patitur, & prorsus contra consuetudinem hujus confistorii; in quo insolitum, saltem infrequens est, sic Reum invitum, velut ligato pede cogere ad precitam indeliberatamque responsionem; relicta facultate & responsionis & defensionis post responsionem: cum & ex natura, & ex juris ordine deliberatio matura antecedere debeat. Dico itaque iustitiae & juris rationem postulare, ut Reo petenti copia exhibitorum articularum detur, cum competenti dilatione deliberandi, quid Reo faciendum erit.

De accusationibus.

SVM MARIVM.

Præscriptio in delictis.

1. Loci & temporis expressio etiam in inquisitione Canonica requiritur.
2. Præscriptio locum habet etiam in delictis.
3. Stuprum, adulterium, & similia delicta quinquennio tollantur.
4. Incestus an & quando tempore tollatur.
5. Pena remissionem meretur diuturnior abstinentia & continuatio delicti.
6. Crimina an iure Canonico tempore tollantur.
7. Fornicatio simplex punibilis non est.

CONSILIVM DLX.

PRÆSCRIPTIO temporis, quam Franciscus N. Reus in hac Fiscalis causā obijcit, adversus accusationem sive inquisitionem Procuratoris Fiscalis Curiae Officialis Antwerpensis ad absolutionem illi prodesse debet; sive ad objectum incestus, sive ad objectam fornicationem & concubinatum, respectus habeatur: * ob. d. quod

De accusationibus.

593

ex die seu tempore concubitus circiter undecim anni; ex die verò objecti incestus septem anni elapsi sunt, ante institutam hanc accusationem sive inquisitionem; ut constat ex Rei confessione facta ad articulos dicti Fisci; quam confessionem Fiscus formaliter acceptando approbasse quoque censetur. Cum alioqui ex libello Actoris non constet, neque allegetur tempus commissi dicti incestus & concubitus, quod tamen secundum iura perinde Canonica, vel civilia planè erat necessarium ad substantiam libelli, non tantum accusatorii, *l. libellum de accusat. c. Per scripta §. libellorum 2. q. 8.* sed etiam inquisitionalis. Hæc enim juris solemnitas exprimiendi loci & temporis perinde in inquisitione Canonica, ut legali accusatione, obtinet; quia inquisitio loco accusationis succedit, *c. Quasi & quando 2. & ibi d. d. De accusat. Bald. in l. Ea quidem nu. 58. c. De accus. & consil. 490. De sola subscriptione vol. 3.* ut probata Glossa Accursii, in *l. Querela c. Ad L. Corn. de fals. tradit Egidius Boslius, in tract. crimin. tit. Quando procedendum sit per actionem in delict. n. 21.* Ita ut hoc respectu non improbabilius sustineri posset, Fisci hunc libellum, & super eo subsequutum processum, nullitatis vitio laborare.

Sed omittā ea consideratione, Reus confidens 2. juris beneficio, libello respondit & clypeo præscriptionis se defendit; quam confidentiam merito induere potuit. Crimina enim, & criminum tituli lapsu temporis ad accusandum & inquirendum à jure præscripti, omnimodò & penitus extinguuntur; *l. Miles §. adulterij Ad leg. Iul. de adult. per. Anchar. cons. 4. Statuto caveatur n. 4.* Vique adeò ut post tempus Reus accusari non possit, nec præscriptio ei à jure data auferri debeat, *l. Adulter c. Ad leg. Iul. de adult.* Verum quidem est, tempus regulariter non esse modum tollendæ obligationis, *l. Obligationum fere §. placet de act. & obligat.* sed tamen præbet potestatem exceptionis, quæ objecta obligationis effectum impedit, elidit, & enervat, *d. §. placet, l. 2. De except.*

Cum igitur ex lege Julia crimi na adulterii, incesti, stupri, & similia, quinquennio à die commissi delicti extinguantur, seu elidantur, *l. 1. §. accusationem ad §. c. Turpillian. d. l. Miles §. adulterij l. Mariti §. præterea Ad leg. Iul. de adult.* dubitandum non videtur, quin exceptio seu præscriptio Rei optimo jure sit fundata, ad repellendum dictum Actorem etiam à limine iudicii; præsertim quia per Actorem nihil proponatur, quod vel ad impediendum initium dictæ præscriptionis, vel ad sistendum illius cursum, vel ad retinendum illius effectum, facere possit. Est enim hujus quinquennij decursus non utilis, sed continuus, & continuo decurrens ex die, quo adulterium, incestus, vel stuprum commissum est, *l. Quinquennium d. tit. Ad L. Iul. de adult.* * Et quamvis crimen incestus, adulterio conjunctum quadruplex crimen sit, *l. Si quis 4. viduam De questio. & temporaria hac præscriptione nō excludatur seu perimatur, l. Vm passam §. præscriptio ad leg. Iul. de adult.* per se tamen cum constet sine commixtione alterius criminis, ut & ipsum adulterium, temporaria huic præscriptioni utique subijcitur: ut sit discrimen inter simplex & compositum seu duplicatum crimen. Ut sicut adulteri accusatio

cusatio propter incestum coniunctum ultra quinquennium durat; ita quoque incestus commissus per adulterium Quo sensu accipiendus est Angelus Perusinus, in d. §. *prescriptione*, Boer. decis. 26. n. 13. qui in coniunctione horum criminum hanc temporalem prescriptionem sublatam docet; non etiam in singulis eorum speciebus. * Quod sane in incestu facilius admitendum est, propter dicti Rei tam longam à continuatione huius delicti abstinendam; propter quam remissio præteriti delicti ei facilius indulgeri deberet. Si adulterium §. idem Pollioni ad L. Iul. de adult.

6 Neque hanc prescriptionem quasi legalem, non etiam Canonicam, ideo rejicere oportet, quod ex sententia Hugonis referat Glossa, in can. *Admonere in V. penitentia*, vers. *numquid ergo in infinitum xxxiii. q. 2.* jure Canonico crimina usque ad millesimum annum, quandocumque claruerint, puniri debere; & in foro ecclesiastico non secundum leges, sed secundum Canones judicandum esse, c. *Quod clericus de foro compet.* quasi crimina quod sunt diuturniora & diutius infelicem animam occupant, efficiantur graviora; & diuturnitas temporis peccatum non minuat, sed augmentet, c. *cum haberet sub fin. De eo qui duxit in uxorem quam polluit per adult. c. non satis in fine De simonia* Nam id referendum est dumtaxat ad forum penitentialia & conscientie, non etiam ad forum contentiosum & fori punitionem, quia in ijs vertitur periculum animæ, quæ à nullo delicto expurgatur, nisi penitentia & satisfactione quandocumque sequatur. Ut eleganter distinguendo tradunt Antonius de Butrio, Panormitanus, Decius, & alij, in c. *Licet causam de probat. Bald. in l. 1. vers. nota tamen, c. qui accus. poss. Lud. Rem. singul. 286. Tuscu:* & ita iudicatum esse tradit Nicolaus Boerius, d. decis. 26. *Aufrey. decis. 188.* Cum igitur hic non agatur de foro penitentiali, sed contentioso, de accusatione, correctione, & punitione, non de nuda emendatione; bene videtur Reus fundatus in hac temporali prescriptione amplius quam quinque annorum.

7 Quod nullam dubitationem habet, quoad obiectam simplicem fornicationem cum Catharina S. Primum ex eo, quod nullo jure simplex fornicatio criminaliter puniatur, etiam in clerico, Glossa in can. *Maximianus 81. distincta.* quamdiu non transit fornicatio in speciem alterius delicti, *Alexan. conf. 72. Inspecio diligenter nu. 12. vol. 1.* ut est adulterium aut stuprum: quorum neutrum ex persona Catharinæ Reo obijcitur; neque per Actorem allegatur, vel saltem nullo modo probatur, quod Reus Catharinam honestè viventem stupraverit aut devirginaverit: ideoque cum illa concubitus impunitus esse debet, *Ang. in l. Si uxor Ad leg. Iul. de adult. Alex. conf. 13. Attentis his nu. 5. vol. 7.* Non quidem, quin in fornicatione etiam simplici peccatum & illicitum sit; sed quod per illius naturalem proclivitatem, & minus nocendi potestatem nullo jure inveniatur statuta illi poena: quippe multa sunt delicta, multa quæ illicitè committuntur; sed tamen poenam non habent, si à jure nulla illi statuta est, *At si quis §. idem Lubeo vers. divus autem Marcus de relig. & sumpt. funer. l. 3. §. divus tamen Marcus De sepulch. viol.* Et hoc est quod eleganter scribit D. Augustinus lib. *serm. de verb. apost. serm. 41*

multa licet committi, seu saltem non puniri, sed non Dei legibus: ut inter alia est meretricatus, ad lupanar accessus; ita ut huius rei emendatio ad forum penitentialia, non ad controversum pertineat. Quare omnibus diligenter expensis, existimamus, partes Venerabilis Domini Officialis esse, ut Reum ab impetitione Actoris absolvat.

De simonia.

S Y M M A R I U M.

Pro gratia expectativa an liceat aliquid dare vel recipere.

1. Simonia quid sit.
2. Simoniam an committat qui accepta pecunia renunciat gratia expectativa.
3. Simonia committitur etiam exiguo dato vel recepto.
4. Gratia expectativa an contineat ius spirituale.
5. Simoniam non commissi sine studio committendi illam.
6. Munera in spiritualibus semper non prohiberi.
7. Simoniam bona fides non excusat.
8. Simonia poena quæ sit.
9. Irregularitas occultè contracta per Episcopum tolli potest.
10. Simoniacum Episcopus rehabilitare non potest ad beneficium simoniacè acquisitum retinendum.

C O N S I L I U M D L X I.

Qui ex indulto Apostolico nominandi Universitatis Lovaniensis ad collationem alicujus Collatoris nominatus erat, pendente nominatione adijt patrem cujusdam scholaris bene qualificati, etiam ad nominationem obtinendam, eique proposuit se nominationi suæ renuntiatum, si is pater ei refunderet sumptus pro obtinenda nominatione erogatos, ut renuntiatione facta filius ad eundem Collatorem nominetur. Pater refundit sumptus, qui exigui sunt; filius obtinet nominationem, pater tamen prius per filium sæpius interrogato, num id liceret sine periculo simoniæ, addit protestationem, se nominationem nunquam petiturum, si quod periculum simoniæ ea in re esset. Obtentâ nominatione filius quoque obtinet ex illa beneficium, quem nunc torquet conscientie scrupulus & metus poenarum, quas crimen simoniæ ex iure infligere solet: ut est nullitas tituli, obligatio deferendi beneficii, ac restituendi fructus, & irregularitas.

Quæstio sanè est, quæ expeditam non habet resolutionem. * Exiguitas enim ejus, quod datum est, criminis intentionem avertere videtur; quod non sit verosimile dictum priore loco nominatum pro tam modica re motum fuisse ad iniquum faciendum, c. *Esi question. es & ibi Gloss. fin. de simonia. Ut & illud pro avertenda simonia assumi potest, quod per hanc patris numerationem non videatur emptum aut acquisitum ius spirituale, quod ad constituendum crimen simoniæ necessarium est: cum simonia definiatur, quod sit studiosa voluntas vel cupiditas emendi vel vendendi aliquod spirituale, vel spirituali annexum, Gloss. rub. De simonia; spirituale autem ius per hanc renuntiationem non esse abdicatum aut translatum ex eo*